

[Dyremose]

Schlüter som den konservative folketingsgruppes formand og dermed den, der viser, at dette er et partiforslag, ikke et enkeltpersonforslag, at fru Grethe Fenger Møller, der er næstformand i arbejdsmarkedsudvalget, og så undertegnede, der var ordfører for forslagsstillerne, skulle stå på listen. Så enkelt er det, hr. minister. Alle gisningerne kunne såmænd have været sparet.

Med hensyn til ministerens andet indlæg så blev det endnu en gang nævnt, at det skulle være ordet »arbejdere«, der volder problemer. Jeg vil gerne præcisere, lige så stærkt som både hr. Bertel Haarder og hr. Arne Melchior har gjort det, at det er overhovedet ikke tilfældet. Det, det drejer sig om her, er at få spredt forvaltningen på mange konkurrerende pengeinstitutter.

Så siger ministeren, at vi kritiserer bestyrelsen, hvis vi vil have en millimeteragtig kontrol. Vi kunne overhovedet ikke tænke os at give os til at kritisere bestyrelsen. Vi kan ikke udsætte noget på bestyrelsen, for den har ikke gjort noget, som er i strid med lovgivningen. Det, vi kritiserer, er lovgrundlaget, som tillader bestyrelsen at forvalte på den måde, den gør, og derfor kritiserer vi det lovgrundlag, som ministeren har skaffet sig et flertal for – efter vores mening under falske forudsætninger, fordi de radikale, som var en del af det flertal, formodede, at loven skulle forvaltes på samme måde som ATP-loven. Det er i hvert fald fremgået af de citater, jeg har fremført af hr. Bolvig fra Børsen. Det er ikke bestyrelsen, vi kritiserer, det er lovgrundlaget, og det er lovgrundlaget, vi ønsker at ændre, således at den bestyrelse, der har forvaltet midlerne lovligt indtil nu, får et andet lovgrundlag og dermed får andre retningslinjer for midlernes forvaltning, retningslinjer, som vi mener bedre tilgodeser lønmodtagernes interesse i en høj forrentning af deres midler.

Så skal jeg sige til hr. Alfred Hansen, at nu bliver de to forslag jo behandlet hver for sig, og jeg formoder også, at retsforbundet er så realistisk, at hvis ikke man kan få det bedste, så accepterer man det næstbedste. Og hvis retsforbundet vurderer, at vores er det næstbedste i forhold til retsforbundets forslag, ja, så vil jeg gerne acceptere, at når og hvis retsforbundets forslag falder, stemmer man for vores som det næstbedste. Det ville være helt i orden.

Med hensyn til spørgsmålet om medansvar for indefrysningen er det for det første sådan, at jeg ikke var medlem af folketinget på det tidspunkt, da det skete, og derfor har jeg ikke personlig noget medansvar. Men for det andet er det sådan, at mit parti regnede med, at det, der indgik i aftalen af 20. august 1976, stod til troende, nemlig at de nærmere regler fastsættes i samarbejde med ATPs bestyrelse, hvori arbejdsmarkedets organisationer er repræsenteret. Og det, der så skete, var, at et andet flertal, nemlig socialdemokratiet, SF og de radikale, valgte at gennemføre en lovgivning, som var i strid med de anbefalinger, der kom fra den ene part i ATPs bestyrelse, nemlig arbejdsgiverparten. Derfor er der en række brudte forudsætninger i forhold til den aftale, som mit parti indgik i 1976, og som mit parti vedstår sig medansvaret for. Hvordan det vil påvirke en eventuel stemmeafgivning i dag, afhænger meget af situationen. Det afhænger af, om aftalepartneren er troværdig eller ej, om flertallet er sikkert eller ej. Men det er klart, at sporene fra det, der er sket, skræmmer.

Det er sådan set også svar til fru Lilli Gyldekilde – og nu lyser den røde lampe, så jeg når ikke at sige noget til hr. Ole Thomsen om fonde, men det gjorde hr. Arne Melchior også så udmærket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om frigivelse af de af Lønmodtagernes Dyrtdsfond forvaltede midler.

[Af Alfred Hansen (DR) m.fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 105. Fremsat 7/4 81).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

På visse strækninger minder det jo lidt om det konservative forslag, som lige har været til behandling her i folketinget, og jeg skal derfor nøjes med ganske kort at fremføre de samme betænkeligheder over for dette forslag, som jeg før fremførte over for det konservative forslag.

For det første, at det er i modstrid med det forlig, som blev indgået i august 1976, og som vi i lighed med andre vedkender os vores ansvar for. For det andet, at det er samfundsøkonomisk uforsvarligt at udpumpe op til 3 mia kr. om året i disse år. Og endelig for det tredje, at det er administrativt et meget kompliceret og meget besværligt forslag. Ud over selvfølgelig at give en del beskæftigelse, som man nok i disse arbejdsløshedstider kunne ønske sig både i den offentlige og den private sektor, har vi ikke megen sympati for forslaget, og jeg skal sige på regeringens vegne, at vi ikke kan medvirke til dets gennemførelse.

Ole Thomsen (S):

Jeg har ikke mange kommentarer til beslutningsforslag B 105 om frigivelse af de af Lønmodtagernes Dyrtdsfond forvaltede midler, fremsat af retsforbundet. Vi har jo lige behandlet dyrtdsfondens forvaltning af midlerne, og da gav jeg helt klart udtryk for, at socialdemokratiet er tilfreds med den måde, man indtil i dag har forvaltet de indefrosne dyrtdsportioner for lønmodtagerne på. Jeg vil blot slå fast, at det vil skabe meget store økonomiske problemer for mange virksomheder, hvis de skal finde den kapital, der enten er lånt eller indskudt som ansvarlig kapital andre steder, hvis dette forslag skulle gå hen og nyde fremme.

Jeg skal også tillade mig at stille det spørgsmål, om forslagsstillerne nu helt har gennemtænkt de samfundsmæssige konsekvenser, som de selv omtaler i bemærkningerne.

Jeg skal kort konkludere, at vi fra socialdemokratiets side vil afvise dette beslutningsforslag.

Bertel Haarder (V):

Som jeg allerede sagde under behandlingen af det forrige forslag, inden jeg blev standset af den daværende formand, så minder retsforbundets forslag jo om et forslag, venstre har fremsat. Det gik ud på, at man skulle kunne hæve disse penge mod, at man binder dem i en vis periode i medarbejderaktier, investeringsforeninger eller lignende erhvervsaktive investeringer.

Den tanke mener vi faktisk at folketinget burde overveje, for det ville jo være en måde, hvorpå man kunne sige til hver eneste danske lønmodtager: nu har du muligheder for at investere adskillige tusinde kroner, uden at du skal opgive noget som helst af dit daglige forbrug. Det vil altså sige, at det er ikke noget, der er forbeholdt dem, der har råd til at spare op. Nej, det er alle, som ved dette forslag ville få mulighed for at investere uden at skulle afstå noget som helst. Jeg kan garantere for, at det ville få en ganske betydelig virkning, det ville medvirke til at sprede ejendomsretten, og det ville i øvrigt være et ypperligt forsøg at gøre, før vi sætter det helt store system i gang med andre forslag, som har været fremme her i salen. Hvis man til retsforbundets forslag føjer dette, at man binder pengene i en periode, er der tilfald fra vores side. Vi kan ikke begribe, at der ikke har kunnet dannes et flertal, om ikke andet så et flertal uden om socialdemokratiet, for denne tanke, som virkelig kan sprede ejendomsretten, være et tilbud til hver eneste borger, uanset høj eller lav, uanset indkomst.

Dyremose (KF):

Retsforbundets forslag har den charmerende formulering, at man »efter anmodning« skal have beløbet udbetalt. Jeg vil godt i første omgang holde mig til den formulering »efter anmodning«, for jeg synes, den er ganske central. Hvis socialdemokratiet og de, der står bag fonden, mener, at lønmodtagerne foretrækker fonden, skulle der jo ikke være nogen risiko ved at gennemføre et beslutningsforslag og en lov, der er baseret på, at lønmodtagerne efter anmodning trækker

[Dyremose]

pengene ud. Så vil det jo kun være de ganske få, der ikke kan forstå fondens velsignelser, der gør det, og hvis det kun er de få, hvad er det så, socialdemokraterne frygter? Ja, det er jo nok, at det ikke er de få, men de mange, der vil trække pengene ud, at det er de mange, der derfor vil få lov at disponere selv og derfor ikke kan bidrage til de socialdemokratiske drømme om, at fagbevægelsen og kooperationen skal sidde på magten her i landet. Så jeg synes, at den del af retsforbundets forslag er meget rigtigt og meget centralt.

Med hensyn til de to metoder for udtrækning af midlerne kan jeg meddele, at vi er negative over for den ene og positive over for den anden.

Vi er negative over for forslaget om, at midlerne skal kunne udbetales i fire lige store rater til forbrug i de kommende fire år, og denne negativitet hænger selvsagt sammen med vores medansvar for, at vi har indefrosset midlerne bl.a. for at begrænse forbruget, for at forøge konkurrenceevnen og for at gavne den danske økonomiske situation. Vi kan derfor ikke tilslutte os den del af forslaget.

Men vi er meget positive over for den anden del, der går på, at man i 1982 skal kunne få konverteret hele beløbet til medarbejderaktier, andre aktier, indskud i investeringsforeninger eller i selvstændig erhvervsvirksomhed. Vores positivitet over for dette forslag forudsætter, som det også gjorde fra venstres side, at der er en binding af disse investeringer. Vi ønsker altså ikke, at midlerne efterfølgende kan trækkes ud til forbrug, men vi vil gerne være med til at give den enkelte lønmodtager en chance for at komme til at investere i det danske erhvervsliv og netop gøre det ved at få disse midler overført fra Lønmodtagernes Dyrtidsfond til deres eget pengeinstitut, som får forvaltningen af de aktier, investeringsbeviser osv., der kan komme på tale. Denne del af forslaget er vi altså positive over for.

Det vil sige, hr. Alfred Hansen, at der er forhandlingsmuligheder med henblik på efter anmodning at få nedbrudt fonden til noget, som vi måske kan nå frem til et fællesskab om, og hvis jeg forstår, hvad SF og VS tidligere har sagt om deres holdning til centrale fonde, så tror jeg egentlig også, at der på venstrefløjen burde være sympati for dette forslag, hvorfor der kunne være en chance

for, at vi netop kunne få et flertal uden om socialdemokratiet om en eller anden løsning, som vi kan forhandle os til i udvalget.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg skal oplyse, at regeringen i den fortsatte debat er repræsenteret af undervisningsministeren i arbejdsministerens sted.

Lawaetz (FP):

Selv om de to forslag drejer sig om det samme hovedemne, er de alligevel helt forskellige, for det forrige gik ud på, om man administrerede midlerne tilstrækkelig fornuftigt, mens dette i og for sig går ud på, at man vil nedbryde en stor central fond og fordele pengene til de mennesker, der står som ejere af dem.

Andre har været inde på oprindelsen, og den kender vi. Det var vores indstilling i sin tid, at hele det store milliardbeløb skulle puttes i den slunkne statskasse, fordi pengene er betalt af skatteborgerne, og af skatteborgerne er 85 pct. lønmodtagere. Men det løb er kørt. Vi har pengene dér nu. Hvad så? Må jeg godt tilføje, at havde man delt dem ud dengang i stedet for at indefryse dem, havde staten fået noget, der ligner halvdelen, tilbage i form af skatter, så man har sådan set taget skatterne med ind i milliardbeholdningen.

Det er klart, at fremskridtspartiet, som vi tidligere har givet udtryk for, er modstander af disse store koncentrationer, centralt styret, for vi mener, pengene befinder sig bedre ude hos lønmodtagerne. Finanspolitisk kan der heller ikke være de store vanskeligheder – det har forslagsstillerne jo også være inde på – idet man kan slippe pengene ud til visse passende terminer.

Vi vil gerne støtte forslaget, således at vi kan få spredt denne enorme kapital, men på en sådan måde, at den ikke griber forstyrrende ind i den nødvendige stramme finanspolitik, man har. Vi mener, det vil være sundt at få pengene ud netop til nogle af de formål, som er nævnt i forslaget, hvor de kunne komme til at arbejde i erhvervslivet.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Som bekendt spillede SF en vis rolle, da Lønmodtagernes Dyrtidsfond blev en realitet, udelukkende fordi vi absolut ønskede at

[Lilli Gyldenkilde]

holde arbejdsgiverne uden for fondsbestyrelsen.

Jeg skal med det samme sige, at det såmænd ikke er, fordi vi er udelte begejstrede for dem, der sidder der nu, men det lykkedes os jo da i hvert fald at holde arbejdsgiverne udenfor, og det var vi stort set godt tilfredse med.

Så skal jeg sige til hr. Dyremose, at han har ikke forstået vores syn på centrale fonde, solidariske fonde, og hvad vi ellers kalder det. Vi er ikke principielt imod, at der er sådanne fonde. Det, vi vil have indflydelse på – det er nogle ting, som retsforbundets ordfører bl. a. var inde på ved behandlingen af det foregående forslag – er, hvem der skal bestyre, og hvorledes disse mennesker skal vælges. Vi mener altså, at de helst skal vælges af lønmodtagernes midte. Det er de ophævelser, vi kan gøre over fonden, ikke selve princippet om en centralfond.

Hvad angår beslutningsforslagets forskellige dele, skal jeg sige, at vi ønsker disse penge udbetalt. Det har vi ønsket hele tiden, og det ønsker vi fortsat. Men jeg synes, forslaget tekst minder om det, der hedder at ride på to heste samtidig – og det er jo ikke altid, bene- ne kan nå rundt – for der står på den ene side, at man skal kunne anmode om at få udbetalt i rater osv. For det første synes vi, at pengene, hvis de skal udbetales, ikke skal udbetales efter anmodning, men skal udbetales til alle.

For det andet mener vi ikke, der er nogen, der skal stilles bedre end andre ved at investere i lykkedrømmen, som jeg kunne forstå hr. Bertel Haarder syntes det var at kunne købe nogle aktier – hvis man gjorde det, blev man meget mere glad, end hvis fonden købte dem. Den store forskel på det kan jeg nu ikke se. Det afsnit bryder vi os ikke om. Der er ikke nogen fornuft i det. Lad folk selv bestemme, hvad de vil bruge deres penge til, og lad os så udbetale disse penge. Det vil vi gerne være med til, men ikke hvis de skal bindes et nyt sted, altså i banker, aktieselskaber el. lign.

Jeg må gøre opmærksom på, at lige præcis det afsnit vil ramme de dårligst stillede, som jo ikke har råd til at lade pengene investere i aktier. Hr. Dyremose ønskede ikke, at de blev udbetalt i rater, men derimod, at de kun skulle udbetales, hvis man investerede, og det betyder rent faktisk, at de dårligst stillede

penge skal blive stående, mens de penge, der tilhører dem, der er nogenlunde vel aflagte, kan blive udbetalt. Det vil vi naturligvis ikke være med til.

Vi vil gerne se nærmere på forslaget i udvalget, men der er altså ting i det, som vi ikke kan godtage.

Bolvig (RV):

Som vi fra radikal side har sagt ved flere lejligheder, når man har drøftet en frigivelse af midlerne i Lønmodtagernes Dyrtidsfond, kan vi ikke medvirke til det.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne på CDs vegne sige, at princippet i forslaget selvfølgelig ikke ligger os fjernt; det er lønmodtagernes penge, og jeg kan godt se rimeligheden i, at de blev udbetalt.

Der er skitseret to muligheder for en udbetaling, enten over en årrække, og så er det til privatforbruget, eller hvad man nu i øvrigt vælger at bruge dem til, eller også er det i 1982, og så bliver de bundet til en eller anden form for investering; især det sidste kan vi da udmærket se en rimelighed i.

Men jeg må også prøve at tænke tilbage til december 1979, hvor vi med stor møje og besvær fik bremset en udbetaling af 10 mia kr. her i tinget, der i allerhøjeste grad er kommet vores betalingsbalanceunderskud til gode i 1980. De 10 mia kr. er af alle økonomer betegnet som en af de væsentligste grunde til, at vi kunne begrænse betalingsbalanceunderskuddet noget i 1980.

Nu ved jeg godt, at dette her skal ske over en årrække, men det er stadig væk mange penge, og jeg tror ærlig talt ikke, at lønmodtagerne i øjeblikket vil føle sig tiltrukket af at investere disse penge. Jeg tror, det står snart til mange steder, og jeg tror – jeg kan selvfølgelig kun tale på egne vegne – at man vil føle sig svært fristet til at anvende disse penge til at bøde lidt på det trængte privatforbrug. Det kan vi ikke vide noget om – det erkender jeg blankt – men jeg er altså bange for, at man vil vælge forbrugsmuligheden, og det giver nogle økonomiske konsekvenser, uanset at det bliver over en længere tid. Derfor kan vi ikke tilslutte os forslaget, som det foreligger. Jeg vil dog gerne understrege, at princippet for så vidt er rigtigt, men at det

[Mimi Jakobsen]

desværre er et vældig dårligt tidspunkt at få disse penge udbetalt på nu, set fra samfundets synspunkt.

Poul H. Møller (KrF):

Som bekendt var sigtet med disse indefrosne dyrtidsportioner at indskrænke privatforbruget, men da vor økonomiske situation, siden dette blev vedtaget, ikke er væsentlig bedre, ville kristeligt folkeparti være ængstelig ved en udpumpning af disse mange milliarder kroner inden for de næste tre-fire år; det tror jeg ikke ville gavne hele vor samfundsøkonomi. Derfor kan vi ikke gå ind for forslaget som sådant, men vi er enige på det punkt, vi også var inde på i det foregående forslag, om en større spredning af midlerne, som de er, ikke på privat hånd, på privat basis, men en større spredning end hidtidige ret så ensidige, som jeg sagde det i min første ordførertale.

Vi kan ikke gå med til forslaget her, vi vil stemme imod det eller modarbejde det, vi kan ikke blive enige om det. Men vi vil meget gerne være med til at drøfte, hvilke andre muligheder der er, og det vil vi jo få lejlighed til i udvalget.

Alfred Hansen (DR):

Jeg tror ikke, der er nogen her i tinget, som vil benægte, at disse dyrtidsportioner er lønmodtagernes ubestridte ejendom. Der er også tradition for i det danske samfund, at hvis man har ejendomsret til noget, så medfører det helt naturligt også en dispositionsret, og det er denne dispositionsret over egne midler, retsforbundet med dette forslag ønsker at leve op til.

Jeg vil gerne kommentere ministerens svar indledningsvis. Ministeren henviser til, at det er i modstrid med forliget. Det kan man nok ikke bestride, men så kunne forligspartierne jo da gå sammen og finde ud af, om det nu også var en rigtig lov, man fik vedtaget dengang. Det ville være samfundsøkonomisk uforsvarligt at pumpe 3 mia kr. ud årligt. Nu har vi foreslået udbetalingen over fire år, og jeg har forstået det sådan, at det er ca. 10 mia kr.; så bliver det altså kun 2,5 mia kr. årligt, men det er da muligt, det er blevet til 3 mia kr. Der må da efterhånden være blevet tilskrevet en ret anselig portion renter.

I forbindelse hermed vil jeg gerne sige til, jeg tror, det var hr. Ole Thomsen, der sagde: med lige store rater, at det står der rent faktisk ikke i forslaget. Vi har været meget liberale, sådan at forstå, at vi har overladt en hel del til ministeren, nemlig at det var finansministeren, der skulle bemyndiges til at fastsætte størrelse og forfaldstidspunkter, blot har vi foreslået, at det bliver inden for de fire kalenderår fra 1982 til 1985.

Jeg synes også, det var en meget stor forglemmelse – hvis det var en forglemmelse – ministeren gjorde sig skyldig i, når han siger, at der udpumpes 3 mia kr. årligt. Jeg ved ikke, om jeg skal tage det som udtryk for, at når engang disse penge skal udbetales, så mener ministeren, at der ikke skal betales skat af dem. Det ville jeg da hilse med tilfredshed, for så var det da udtryk for en skattelettelse, og den kan være hårdt tiltrængt.

Men det er vel nok sådan, at forligspartierne, da de bestemte, at disse dyrtidsportioner skulle indefrys, også havde regnet med, at når engang de blev udbetalt, skulle der svares almindelig indkomstskat deraf, og skal vi så slå et slag på tasken, må vi vel nok sige, at det bliver kun maksimalt halvdelen af det udbetalte beløb, der kan omsættes til forbrug.

Og tænk, hvis nu lønmodtagerne for det første slet ikke ønsker at få dem udbetalt, og det er efter moden overvejelse, vi har givet forslaget den formulering, som hr. Dyremose udtrykte tilfredshed med, nemlig at lønmodtagerne efter anmodning kunne få dem udbetalt. Det mener jeg i og for sig er meget realpolitisk at foreslå, for så vil det netop vise sig, hvem der synes, det er en god idé at have dem stående, og hvem der hellere vil have pengene udbetalt.

Men hvis de nu ønsker at få dem udbetalt for måske selv at kunne købe statsobligationer? Det kunne da godt være, det kunne glæde en betrængt finansminister, når han skal ud og have solgt sine statsobligationer. Tænk, om lønmodtagerne af egen fri vilje gik hen og investerede i statsobligationer eller i andre obligationer og derved var med til at forhøje kurserne! Det ville sige, at det ville blive mere fordelagtigt for dem, der ønsker at sætte byggeri i gang fremover.

Det er også rigtigt, som der blev sagt fra ordførerne, at der var mange, der stod og

[Alfred Hansen]

manglede disse penge. Ja, det er jo netop det, de gør, for de havde jo disponeret efter, at de fik disse dyrtidsportioner, som de skulle have haft udbetalt, fordi de varer, de havde købt, bevisligt var blevet dyrere. Det er jo dér, anslaget mod lønmodtagerne kommer ind i billedet, at folketinget totalt ignorerer de forudsætninger, som lønmodtagerne har ført overenskomstforhandlinger på.

Hr. Ole Thomsen gav udtryk for, at socialdemokratiet er tilfreds med forvaltningen. Nå ja, det kan da godt være, men her er det et spørgsmål om, hvad lønmodtagerne er tilfredse med. Det er jo ikke sikkert, at det, socialdemokratiet mener er rigtigt, også opfattes af lønmodtagerne som værende rigtigt.

Vi har meget nøje gennemtænkt forslaget konsekvenser, hr. Ole Thomsen, og jeg har tidligere givet udtryk for, hvilke anbringelsesmuligheder og også forbrugsudvidelsesmuligheder det naturligvis kunne medføre, men det kunne måske også bevirke, at en del lønmodtagere bedre kunne klare deres huslejeudgifter, bedre kunne sikre sig muligheder for at købe benzin, så de kan køre til og fra arbejde; der kunne måske også reddes lidt konkurser, og endelig er der mulighed for at købe aktier, obligationer, eller hvad det nu kunne være.

Jeg siger tak til hr. Bertel Haarder for støtten til de dele i forslaget, som hr. Bertel Haarder kunne støtte. Jeg vil lige give den oplysning, at det er ikke et forslag, der er helt analogt med venstres. Vi har skævet til venstres forslag, det er klart, har meget nøje fulgt det forslags skæbne, men derudover har vi det meget væsentlige, hr. Bertel Haarder, at lønmodtagerne også kan få pengene udbetalt, hvis de ønsker det. Det er jo netop dispositionsretten over disse penge, som vi ønsker at give lønmodtagerne.

Også tak til hr. Dyremose for tilslutningen til en del af forslaget. Jeg synes nok, det væsentligste er, at folk kan få pengene udbetalt og ikke bare få dem investeret, og jeg vil da gerne berolige fru Lilli Gyldenkilde; der er ikke tale om, at de skal investere dem; det er op til den enkelte lønmodtager, og jeg har da opfattet SFs politik derhen, at de også langt hen ad vejen ønsker, at lønmodtagerne og det enkelte menneske i det hele taget selv skal kunne disponere. Der er ikke nogen, der bliver tvangsindlagt til investeringer; det er

efter vores forslag helt op til den enkelte lønmodtager selv at bestemme det.

Tak til hr. Lawaetz for ubetinget tilslutning, og så skal jeg sige til fru Lilli Gyldenkilde, at vi ikke forsøger at ride på to heste. Det har jeg givet begrundelsen for. Vi siger, at lønmodtagerne selv kan bestemme, hvad disse penge skal bruges til, og det kan jeg ikke fortolke derhen, at det er at ride på to heste.

Jeg er naturligvis skuffet over, at hr. Bolvig har så lidt tillid til lønmodtagerne og så lidt respekt for de overenskomstforhandlinger, der er afsluttet gennem årene, at han på de radikales vegne må tage afstand fra forslaget. Det kan ikke overraske mig, men det er skuffende.

Tak til fru Mimi Jakobsen for de pæne ord i visse sammenhænge over for forslaget, men jeg synes nok, at fru Mimi Jakobsens skepsis over for forbrugsudvidelser er stærkt overdreven. Jeg ved ikke, hvor meget der bliver brugt til forbrugsudvidelse, men det kunne måske betyde, at lønmodtagere var fri for at gå hen og låne penge og stifte gæld for at klare dagen og vejen, men at de kan klare sig for egne midler. Og jeg kan ikke se, der er nogen forskel på, om man lader Lønmodtagernes Dyrtdidsfond investere disse penge, eller man lader den enkelte lønmodtager investere disse penge og bestemme, hvad pengene skal bruges til. Det er et spørgsmål om, hvorvidt man har tillid til borgerne, eller man mener, det er bedre, at det er organisationsfolk eller mere eller mindre tilfældigt valgte, som skal sidde og administrere dem. Det er spørgsmålet, om man går ind for central styring og fondsdannelser, eller om man går ind for et individorienteret samfund, hvor det er det enkelte menneske, der selv har dispositionsretten.

Jeg beklager, at hr. Poul H. Møller ikke kunne støtte forslaget, men der er jo nok så mange bindinger, som omfatter kristeligt folkeparti i disse tider, både politiske og økonomiske, og det falder jo meget ofte sammen.

Jeg vil til slut sige, at jeg tror, vi kan få et godt udvalgsarbejde, og det er også muligt, som hr. Dyremose lagde op til, at vi kan finde frem til en fællesnævner; det skulle glæde mig meget. Vi vil naturligvis støtte enhver bestræbelse, som går i retning af større dispositionsfrihed og dispositionsret til lønmodtagerne over disse midler. Primært ønsker vi,

[Alfred Hansen]

at de skal have dem udbetalt, og vi mener, det er et realpolitisk udspil, at de skal udbetales over 4 år, men hvis det nu viser sig, at der kun kan blive flertal i udvalget for forslaget, hvis vi udvider udbetalingsperioden til 5 år, så er vi også på dette område forhandlingsvillige.

Til slut: man kan godt nære visse bekymringer for, hvor megen sympati forslagsstillerne af det tidligere forslag, som har været til debat, i og for sig har over for lønmodtagerne. Hvis jeg tænker på det konservative folkeparti, så er jeg nok tilbøjelig til at tro, at når man stemte for indefrysning af dyrtidsportionerne, var det i og for sig, fordi staten overtog forpligtelsen for arbejdsgiverne til at betale lønnen til lønmodtagerne, og det var nok god konservativ politik. Jeg synes nok, jeg efter denne debat mangler en virkelig tilkendegivelse af, at man er positiv over for lønmodtagerne og vil respektere de rettigheder, som de har forhandlet sig til.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Til hr. Alfred Hansen vil jeg sige: ja men jeg synes da afgjort, det er bedre, at det er lønmodtageren selv, der investerer sine penge, end at det er en eller anden fjern central fond, der gør det. Men det, jeg sagde, var, at jeg var bange for, man i disse tider måske ikke ville investere som lønmodtager, men at pengene ville gå til privat forbrug, da man jo også ifølge forslaget har den mulighed. Og meget ondt kan man sige om Lønmodtagernes Dyrtdsfond, men den bruger nu ikke pengene til privatforbrug. Den investerer dem i et eller andet erhvervmæssigt. Men jeg har mest sympati for, at det er den enkelte lønmodtager, der investerer sine egne penge; derfor gav jeg også tilslutning til, at det i princippet er lønmodtagernes penge.

Dyremose (KF):

Jeg vil da gerne sige til hr. Alfred Hansen, at vi mener, det er meget vigtigt, at lønmodtagerne får lov til at disponere over disse midler, men i den samfundsøkonomiske situation og da pengene for øjeblikket er bundet – uanset hvad fortiden så har af årsager til det – mener vi den eneste forsvarlige måde, vi for øjeblikket kan tilbyde lønmodtagerne dispositionsretten på, er ved, at midlerne bli-

ver bundet, også i fremtidige investeringer, men vi ønsker altså, at lønmodtagerne selv skal have lov til at disponere via deres egne personlige bankforbindelser, og at det er lønmodtagerne selv, der bestemmer, om de vil købe aktier eller investeringsbeviser osv. De får selv lov til at disponere i egentlige investeringer. Det er til gavn for lønmodtagerne, og det er den holdning, vi prøver at lægge frem, fordi vi gerne vil have lønmodtagerne til at investere; vi tror, det kan være vældigt positivt, også for lønmodtagerne selv, at få den chance.

(Kort bemærkning).

Alfred Hansen (DR):

Jeg synes, det må give hr. Dyremose dårlig smag i munden, når han ligesom skal prøve at sige, at han da er vældig positiv over for lønmodtagerne og de bør nok have en chance osv. Hr. Dyremose, disse penge er lønmodtagernes. Hvad ville hr. Dyremose sige til, hvis man pålagde samtlige medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening f. eks. at få indefrosset 5 pct. af deres indtægt de næste 2 år? Ville hr. Dyremose synes, det var en god idé af hensyn til samfundsøkonomien? For tænk, hvis Dansk Arbejdsgiverforenings medlemmer spiser frokoster eller køber nye biler eller skifter lædermøblerne ud! Ville hr. Dyremose synes, det var en god idé for at begrænse forbruget?

Første næstformand (Enggaard):

Hr. Dyremose en kort bemærkning. Jeg erindrer om, vi er stadig i anden runde. Det kan være lidt svært at have overblik over det, men det er vi altså.

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Den sidste del af hr. Alfred Hansens indlæg har ikke rigtig noget med sagen at gøre, så den vil jeg ikke kommentere.

Med hensyn til lønmodtagerne er smagen i min mund ganske god, og jeg mener, det er ganske og aldeles til gavn for lønmodtagerne, at de får denne mulighed.

Så siger hr. Alfred Hansen, at det er lønmodtagernes penge. Ja, det er rigtigt nok, men et folketingsflertal valgte dengang, at dyrtidsportionerne skulle indefryses, og det

[Dyremose]

var ikke på den måde, at det var lønmodtagerne, der indbetalte pengene. Det var sådan, at staten indbetalte pengene på en bunden konto, således at lønmodtagerne fik dem på den måde, og det var led i en økonomisk løsning, der skulle have virket noget bedre, end den kom til at gøre, en økonomisk løsning, der også skulle have virket endnu mere til gavn for lønmodtagerne. Så min smag i munden i forhold til lønmodtagerne er ganske god.

(Kort bemærkning).

Alfred Hansen (DR):

En sidste bemærkning i denne debat. Hr. Dyremose, de penge, som staten indbetalte, skulle lønmodtagerne have under alle omstændigheder. De skulle nemlig have dem, fordi arbejdsgiverne skulle indbetale dem. Så påtager staten sig indbetalingsforpligtelsen. Det er ikke en almisse over for lønmodtagerne. Det var dyrtidsportioner, som lønmodtagerne havde ret til at få, og de skulle udbetales. Det, det konservative folkeparti var med til, var at lave en handel gående ud på, at staten skulle betale det. Det vil sige, at lønmodtagerne kunne få lov at betale det over deres skattebillet, og så kunne pengene blive indbetalt. Det var staten, der overtog arbejdsgivernes forpligtelse til at indbetale disse dyrtidsportioner.

Kurt Hansen (VS):

Jeg beklager meget, at jeg ikke havde mulighed for at være til stede under min tur i første runde, men skal så her lidt bagefter komme med nogle ganske få og generelle kommentarer til det forslag, retsforbundet her har lagt frem.

Allerførst vil jeg sige, at det unægtelig er vanskeligt at tilbageholde den bemærkning til hr. Dyremose, at hvis arbejderne købte de argumenter, som hr. Dyremose kom med, og som gik ud på, at når man tog dyrtidsportioner fra arbejderne, så var det, fordi det var til gavn for arbejderne, så måtte man have den opfattelse af arbejderklassen, at den er temmelig masochistisk, og det er en anden opfattelse end den, jeg i hvert fald har, den stik modsatte opfattelse.

Forslaget har sit udgangspunkt i, at der blev lavet det ulykkelige augustforlig nr. 1, hvor man aftalte, at der skulle gribes ind

over for den automatiske dyrtidsregulering, at der ikke måtte komme mere end 2 dyrtidsportioner til udbetaling i hvert af de 2 overenskomstår i perioden fra 1977 til 1979. Det førte til, at to dyrtidsportioner har været over ATP-fonden og er havnet i denne Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

Da vi behandlede det, gav vi fra VS' side klart til kende, at vi var modstandere af det. Vi mener, at de penge er lønarbejdernes, og at de penge skal udbetales. Så langt har vi da hele tiden været enig med retsforbundet.

Jeg synes imidlertid, når jeg læser det her forslag, at retsforbundet ikke helt holder stilen, om man må sige det på den måde, fordi retsforbundet netop begrænser de anvendelsesmuligheder, arbejderne har med hensyn til de udbetalte midler. Som jeg læser forslaget, skal de enten gå til medarbejderaktier eller til investeringspapirer. Vi er helt uenige i den filosofi, der ligger bag medarbejderaktierne. Det har jeg tilkendegivet mere detaljeret og principielt, dengang vi diskuterede et konservativt forslag, som virkelig gik ud på at fremme denne tendens til at gøre alle arbejdere til småkapitalister, til at få skabt splittelse mellem dem, der har aktier, og dem, der ikke har aktier, og på lidt længere sigt få skabt basis for en splittelse, der handler om at svække fagbevægelsen som organisation generelt.

Som sagt skal jeg beklage, at retsforbundet er gået lidt frem med slinger her, om man kan sige det på den måde. Jeg synes ikke, at retsforbundet holder stilen. Jeg synes, vi har været enige om tidligere at kræve disse penge udbetalt. Vi mener stadig, at de skal udbetales, og at det skal være til fri disposition. Det skal ikke være bundet af noget påbud om, at de skal placeres for at fremme en bestemt arbejdsgivervenlig politisk ideologi, som der helt klart ligger i det her med at gøre alle lønarbejdere til småaktionærer og få dem til at konkurrere indbyrdes og på lidt længere sigt skabe basis for at få splittet de faglige organisationer. Derfor kan vi ikke støtte forslaget, som det ligger. Men hvis retsforbundet er indstillet på at slette de sidste 3 linjer i beslutningsforslaget, så mener jeg, at der ligger en helt anden situation.

Når retsforbundet har hæftet de linjer på og er gået ind på den mere slingrende kurs, så handler det vel alt i alt om, at man har været interesseret i at få de store borgerlige

[Kurt Hansen]

partier i tale i denne sag. Jeg behøver vist ikke gå ind i en omfattende argumentation, for at hr. Alfred Hansen forstår, at hvis der er nogle, der er uenige, så er det VS og de borgerlige partier.

(Kort bemærkning).

Alfred Hansen (DR):

Undskyld, der blev altså behov for en kort bemærkning, og jeg siger tak, fordi jeg fik den.

Til hr. Kurt Hansen: retsforbundet har hele tiden ønsket disse penge udbetalt, ligesom vi var imod, at man overhovedet indefrøs dem. Vi stillede i samlingen 1979-80 ændringsforslag om, at de skulle udbetales over 3 år. Vi har haft en forespørgselsdebat, og vi har fremsat dagsordensforslag om, at de skulle udbetales, men har ikke fået tilslutning til det. Vi har så gjort det lidt mere fleksibelt. Det, det er vigtigt over for hr. Kurt Hansen og andre at slå fast, er, at hvis alle lønmodtagere ønsker at få deres dyrtidsportioner udbetalt, så vil de kunne få det efter dette forslag:

»Beløbet skal efter anmodning udbetales til lønmodtagerne i rater, for hvilke finansministeren bemyndiges til at fastsætte størrelse og forfaldstidspunkter inden for årene 1982, 1983, 1984 og 1985.«

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om Nordsjællands Gymnasium.

[Af Palle Simonsen (KF), Bertel Haarder (V) og Chr. Christensen (KrF) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 99. Fremsat 26/3 81).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 7 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

7) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af rentetilskud til Nordsjællands Gymnasium.

[Af Alfred Hansen (DR) og Flygaard (DR)].
(Beslutningsforslag nr. B 100. Fremsat 26/3 81).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Dorte Bønnedsen):

Jeg synes egentlig, det er ganske belejligt, at der nu bliver mulighed for i folketinget at drøfte nogle principper for statstilskud til oprettelse af private gymnasieskoler.

I samme åndedrag vil jeg godt slå fast, at jeg – jeg havde nær sagt naturligvis – ikke kan støtte de fremsatte forslag. Jeg skal senere i mit indlæg komme tilbage til begrundelsen herfor.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed fordybe mig i den konkrete historie vedrørende Nordsjællands Gymnasium og de initiativer, der er taget omkring dette. De er formentlig de fleste her i salen bekendt. Derimod vil jeg i denne omgang vende mig mod det principielle i sagen, nemlig spørgsmålet om ydelse af rentetilskud, og i den forbindelse spørgsmålet om det frie skolevalg.

Forslag nr. B 99 går ud på, at der skal gives Nordsjællands Gymnasium et tilsagn om tilskud til driftsudgifter inklusive renteudgifter, der ikke må overstige driftsudgiften pr. elev i de statslige og amtskommunale gymnasier i det pågældende område. Og forslag nr. B 100 går ud på, at der skal gives gymnasiet tilsagn om støtte til renteudgifter, som ikke må overstige de tilsvarende offentlige udgifter ved stats- og amtskommunale gymnasier.

Skal jeg udtale mig kort om disse forslags tilskudsmæssige virkning, må jeg sige, at det første forslag, nr. B 99, efter min opfattelse klart er i strid med skolestøtteleven, idet det ikke som denne baserer tilskuddet på den